

Keskkonnaministeerium valmistub põllutöödeks

Käesoleval aastal rakendab Keskkonnaministeerium Eestis esmakordselt maahooldustoetuste programmi väärtuslike poollooduslike niidukoosluste kaitseks ja säilitamiseks. Lammi-, luha-, ranna-, loo-, aru-, soostunud ja sooniidud on tekkinud ja püsivad ainult tänu nende pidevale karjatamisele ja niitmisele. Seega on ainuke võimalus nende kaitseks traditsioonilise majandamise jätkamine. Eesti põllumajandus on niigi madalseisus ja eriti vähetasuv on poollooduslike niitude kasutamine. Seega on ainuke võimalus nende niitude säilitamiseks nende majandamist toetada. Kokku on käesoleval aastal üle Eesti eraldatud maahooldustoetusteks 19 miljonit krooni. Seda raha hakatakse maksma maaomanikele või kasutajatele lepingute alusel arvestusega, et toetus muudab niitude niitmise või karjatamise majanduslikult tasuvaks. **Toetusi makstakse ainult poollooduslike koosluste hooldamiseks s.o. Karula tingimustes aruniitude, soostunud niitude ja sooniitude säilitamiseks. Maahooldustoetusi ei maksta kultuurrohumaade ja söötide majandamiseks.**

Praegu koostatakse Keskkonnaministeeriumis Eestis hooldamist vajavate niitude nimekirja, seejärel eraldatakse igale maakonnale ja kaitsealale maahooldustoetuste summad. Karula rahvuspargi maakasutajatega hakkab lepinguid sõlmima Karula Rahvuspark. Praegu ei tea me veel, kui suuri alasid on võimalik Karulas sel aastal hooldada, küll on meil koostatud alade eelisnimekiri (vt Henno Peegeli artiklit "Maastikuhooldus ja dotatsioonid" samas lehes). Ajakava kohaselt kinnitatakse Karulale eraldatav raha aprilli lõpuks ja lepingute sõlmimine võib alata mai algusest. Keskkonnaministeerium töötab välja lepingu vormi ja määrab toetuste suurused hektari kohta. Makstava toetuse pealt tuleb maha arvestada tulumaks.

Kindlasti ei kata tänavune programm kõiki hooldamist vajavaid alasid, programmi rakendamine on esmakordne ning puuduvad kogemused, kuid loodetavasti on see hea algus Karula niitude ja maastike säilitamiseks.

Pille Tomson, Karula Rahvuspargi direktor

Maastike ja niidukoosluste hooldamine ning kompensatsioonid 2001.a.

Karula Rahvuspargis on valminud erinevate ekspertide ja kohalike elanikega läbirääkimiste ning aruannete (botaaniline uuring, maastike inventuur, linnustiku inventuur, avalikud arutelud jne.) analüüsimise tulemusena hooldamist vajavate alade nimekiri.

Hoodatavate alade nimekirja koostamisel on arvestatud järgmist: kooslused, liigikaitse, vaatelisus, reljeef, ala maakasutuse potentsiaal, ala senine maakasutus, ala üldine seisukord.

Selleks, et käivitada 2001.a. laialdasemalt maastikuhoolduse tööd on vaja meil maaomanike kaasabi. Kutsume kõiki huvitatuid tutvuma nimekirjaga ja esitama taotlusi hooldustööde toetusteks. Üheskoos saame üle vaadata juba konkreetsemalt iga maaomaniku hooldamist vajavad alad ja täpsustada, kas nimetatud alad kattuvad meiepoolsete prioriteetidega.

Nagu ikka, on ka meil finantsvahendid piiratud, nii et teha saab niipalju kui võimalik eelistades prioriteeditabeli eespool olevaid alasid.

Arvestades niitmist vajavate alade suuri kulutusi on jaotatud alad kolme tähtsusklassi, kus on arvestatud eelpool kirjutatud: kooslused, liigikaitse, vaatelisus jne. Eraldi on välja toodud pool-looduslike koosluste nimekiri, mille majandamist peaks doteerima maahooldustoetuste kaudu (puis-, lammi-, aru-, soo- ja soostunud niidud). Nimetatud alade valikul ja prioritseerimisel on esmatähtis niidukoosluse väärtus. Esimese tähtsusklassi alasid tuleb kindlasti säilitada ja hooldada. Teise tähtsusklassi alasid tuleb võimalusel regulaarselt hooldada, võib ka üle aasta. Kolmanda prioriteediklassi alad tuleks soodsatel aegadel niita üle kahe aasta või tihedamini.

Niitmistöid teostatakse aladel, mis ei ole võssa kasvanud. Võsastunud alade puhul kasutatakse esimesel aastal võsalõikust ja järgnevatel aastatel, kui on võimalik, niitmist;

Esialgsel arvutustel oleks vaja niita kokku 487,9 ha, s.h. kompenseeritavad alad 142 ha, käsitsi niitmistöid 12,6 ha.

Samuti nagu niitmisel on ka võsalõikuse puhul jaotatud alad kolme tähtsusklassi, arvesse on võetud samu tingimusi ning ka siin hõlmab nimekiri pool-looduslikke kooslusi, mis vajavad võsalõikust. Pool-looduslikke koosluste hooldamist doteeritakse maahooldustoetuste kaudu (puis-, lammi-, aru-, soo- ja soostunud niidud). Nimetatud alade valikul ja tähtsustamisel on esmatähtis niidukoosluste väärtus.

Esimese tähtsusklassi alasid tuleb kindlasti säilitada ja hooldada nii liigikaitse kui vaatelisuse tõttu. Teise

tähtsusklassi alasid tuleb võimalusel regulaarselt hooldada. Kolmanda tähtsusklassi alad tuleks võimalusel hooldada üle aasta.

Võsalõikuse eesmärgid on vaadete avamine, kõlvikute kinnikasvamise ärahoidmine ja niitmistödeks ettevalmistamine.

Esialgsel arvutustel teostatakse võsalõikust kokku järgmises koguses: 40 ha.

Ootame kõiki Rahvuspargi keskusesse nimekirjadega tutvuma või siis võtma ühendust telefonil: 078 28350, 052 51 552,

e-mail: Henno.karulapark@mail.ee

Henno Peegel (051 – 67 801)

maa- ja planeeringuspetsialist

Haruladasi looma- ja linnuliike Karula rahvuspargis

Jätkame üle-eelmises numbris alustatud juttu meil elavatest haruldastest loomadest ja lindudest. Oleme järjega jõudnud II kaitsekategooria liikide juurde ja vaatame, kes nendest Karulas elab. Eestis on II kategooria liikide nimistusse kantud 59 liiki ja meil leidub nendest 25 liiki. Neid liike võib rohkemgi esineda, aga meie alad vajavad põhjalikumat uurimist. Juhukülaliste arvelt võiks see nimekiri pikemgi olla. Näiteks pole Karulas kirjalikult täheldatud valgepõsk-lagle esinemist, aga mõned korrad on seda lindu siinmail nähtud.

Selgrootutest on meil leitud apteegikaani e. kirjukaani.

Apteegikaan on toitaineterikastes veekogudes elav liik, kes oma arenguks peab saama imeda verd või toituda muust loomsest toidust, näiteks rohelse ja rabakonna kullestest. Apteegikaani ainus leiukoht asub Kaika Kogrejärves ja selle järve omanik on juba aastakümneid tegelenud nende kunstliku kasvatamisega. Arvan, et nende loomakeste elust ja tegemistest kirjutab kaanikasvanduse omanik Elmar Susi meie lehes kunagi pikemalt. Aga mina lähen oma jutuga nüüd lindude juurde. Lindudest kõige enim tähelepanuvääriv ja kaitset vajav on kahtlemata väike-konnakotkas.

Väike-konnakotkas on levinud ainult Eesti mandriosas. Otseselt loendatud on 80 lindu (umbes 40 pesapaika) aga statistilist ehk arvutusliku meetodit appi võttes võib oletada, et Eestis pesitseb 300 – 400 lindu. Karulas on leitud 2 pesapaika, aga 2 oletatavat pesa on veel leidmata.

Pesa ehitab enamjaolt kuuse otsa, harvem mõne jämedama lehtpuule. Meile saabub aprilli algul, lahkub septembris. Pojad lennuvõimestuvad augusti keskpaiku. Tavaliselt kasvatab üles ainult ühe poja. Konnakotka elupaika iseloomustab mosaiiksus, kus metsad piirnevad märgade ja hooldatud niitudega. Põllumajanduse vähenemisega on lõpetatud paljude niitude ja heinamaade niitmine, mille tõttu need võsastuvad kiiresti. Sellega kaasneb aga toitumisalade vähenemine. Ühest küljest vajab see liik inimtegevust (niitude hooldus), teisest küljest võib liigne häirimine rikkuda pesitsuse.

Metsis on Eesti suurim kanaline, kelle arvukus on võrreldes viiekümnendate keskpaigast, mil neid loendati mängudel kuni 10 000 isast, kõvasti vähenenud. 1981. a kevadel loendati ca 3000 isendit. Ka metsisemängude suurus on viimastel aastakümnetel tublisti kahanenud. Selle põhjuseid on päris mitmeid. Selleks võib olla pesitsus ja elupaikade vähenemine, kährikkoera ja rebase liiga suur arvukus jne. Kährikkoer ehk ongi metsise arvukuse languse peamiseks põhjuseks.

Metsise sugupoolte erinevus avaldub nii kasvus kui ka värvuses. Kuked on suuremad ja valdavalt musta sulestikuga. Saba on suur ja ümardunud tipuga. Emaslind on ookerpruun punapruuni rinna ja heleda kõhualusega. Kukk kaalub keskmiselt 4 ja kana 1,6 kg. Metsis on täielik metsalind. Elupaikadena eelistab vanu okaspuumetsi, eriti lehtpuude lisandiga männikuid ja marjarohkeid väikesi puisrabasid. Pesa teeb maapinnale. Kurnas 4-12 kreemkollast pruunide laikudega muna. Pojad võivad lühikesi vahemaid lennates läbida juba 10-

14 päeva vanuselt, kuid iseseisvuvad alles augusti lõpuks. Toitub eelkõige männiokastest, aga ka haavalehtedest ja marjadest. Suvel on tema peatoiduks õied, viljad ja selgrootud loomad, seedimise soodustamiseks neelab väikesi kivikesi.

Huvitavad on metsise mängud, kus isaslind käib oma puuksal või vahel harva ka maapinnal ringi, ajab oma sulgi kohevile naksutab nokaga ja ihub allalastud tiibu vastu puud või maapinda. See on selleks, et emasele meeldida. Emased saavad mängupaigale hiljem ja liiguvad kaagutades oma väljavalitu poole. Sealsamas toimub ka paaritumine.

Metsis võib ristuda ka tedrega. Tedrekuke ja metsisekana järglast nimetatakse tedrekuningaks.

Sookurg on Eestis üldlevinud, aga samas harv haudelind. Eestis arvatakse neid pesitsevat 350-400 paari. Karulas pesitseb nendest 12-14 paari. Sookurg on kõige vanem meil pesitsev kureline. Ta on suur ja võimas lind. Kõrgus üle meetri, kaal 5-6 kg. Tiibade siruulatus küünib 2,5 meetrini. Pesitseb lagedatel või põõsastega kaetud madal- ja siirdesoodes vahel ka jõeluhtadel või metsasoodes. Pesa rajab lamedale mättale keset tümapinnalist rabaosa, madal soo hõreda pilliroo või põõsarinde aladele. Pesa on tavaliselt väike ja madal platvorm mis on valmistatud kohe naabruses olevast kuivanud taimeosakestest. Eriline pesameister ta ei ole. Kurnas enamasti 2, harva 1 või 3 muna. Pojad kooruvad mai lõpus või juuni alguses,

lennuvõimestuvad juuli lõpupoole. Siia saabub märtsi lõpus või aprilli algul. Esimesed saabuvad on kohalikud linnud, kes tõttavad oma vanadele pesapaikadele. Sookurg on paigatruu lind. Aprillis algab läbiränne põhja ja kirde suunas. Vastupidiselt sügisesele ära- ja läbirändele ei toimu see nii kärarikkalt.

Toiduks tarvitab konni, putukaid, väiksemaid loomi, linnupoegi, seemneid ja mahlakaid vilju. Sügise saabudes muutub sookurg enam kultuurmaastiku linnuks. Hommikuti ja vahest ka õhtul võib neid näha viljapõldudel toitu otsimas. Siin otsivad nad hiiri ja mahapudenenu viljateri. Mõnikord võivad ka põldudele mõningast kahju tekitada, sest nad ei söö mitte üksnes mahajäänud vilja, vaid lähevad ka madalasse kasvavasse vilja. Sookurgede sügisränne algab septembri algul. Kus meie kured talvituvad, ei ole täpselt teada. Arvatakse põhiosa rändab Põhja-Aafrikasse, aga võibolla osad talvituvad hoopis Hispaanias või Etioopias.

Jätub järgmises numbris.

Kasutatud kirjandus: "Kotkaste ja must-toonekure inventuur Karula rahvuspargis" T. Evestus, U. Sellis; "Karula rahvuspargi linnustikust" E. Leibak "Eesti linnuatlas" O. Renno.

Mati Urbanik, järelvalvetöötaja

2000. a. Karula Rahvuspark

Möödunud aastale tagasi vaadates tuleb nentida, et see oli väga tööne ja sisukas. Teoks said paljud projektid, mis finantsvahendite puudumisel siiani teostuseni jõudnud polnud. Järgnev ülevaade üritabki lugejani tuua meie mullused tööd-tegemised ning nende tulemused.

Metsandus

Oluliselt on tõusnud nõustava töö osatähtsus. Kooskõlastati 44 raietaotlust ning 11 metsade majandamise soovitus. Puid märgiti raieks ette kahel korral.

Seoses Eesti Metsakaitsealade Võrgustiku projekti poolt korraldatud kursuse "Metsade bioloogiline mitmekesisus ja majandamine" toimumisega valiti Rahvuspargi territooriumil välja ka kaitsemetsade majandamise demonstratsioonala, kus majandamise planeerimisel ja läbiviimisel arvestatakse nii metsade looduskaitseliste nõuetega kui majandusliku efektiivsusega.

Karula Rahvuspark osaleb Eesti-Soome metsade looduslikkuse taastamise koostööprojekti, samuti on algust tehtud "Natura 2000" võrgustiku loomisega.

Järelvalve

Võrreldes 1999. aastaga (32 avastatud õigusrikkumist) on õigusrikkumiste arv jäänud samale tasemele. Aasta jooksul läbi viidud reidide käigus avastati 31 seaduserikkumist metsa ülestöötamise, looduskaitse-, jahipidamise- ja loomakaitse eeskirja mittetäitmisega. Märgatavalt on tõusnud kalapüügieeskirjade rikkumiste avastamise arv (21 rikkumist).

Metsaga seotud rikkumiste arv on küll vähenenud, kuid tekitatud keskkonnakahju on suurem kui 1999 aastal. 2000. a. avastati 6 metsaga seotud õigusrikkumist, millest 2 olid metsavargused, 2 omanikupoolsed röövraided ja 2 metsa väljaveoga seotud rikkumised.

Kaitsekorralduskava koostamine

Karula Rahvuspargi kaitsekorralduskava hõlmab kogu rahvuspargi looduse ja kultuuri kaitse korraldamist ja sisaldab teadlaste ja praktikute antud ja põhjendatud juhised looduskaitsetöödeks Karula rahvuspargi alal. 2000. aastal kaitsekorralduskava koostamise käigus viidi läbi kokku kolm arutelu kohalike elanike ja ekspertidega. 2001. a. saadetakse kaitsekorralduskava kinnitamiseks Keskkonnaministeeriumi ning peale seda trükkimisele.

Maastikuhooldustööd

2000. a. teostati niitmistöid kokku umbes 43 hektaril. Võsalõikusega puhastati kupleid ja avati vaateid kokku umbes 55 hektaril, puhastati järveääri 3 ha, avati vaateid teede ääres 16 km ulatuses. Töid teostati nii talgute korras kui ka lepingutega. Tänuõnad kõigile, kes käed külge löid!

Hooaja lõpuks sai teoks Rebasemõisa sovhoosiaegne sõnnikupatarei tasandamine.

Muu tegevus

Arhitektuuriliselt väärtuslike hoonete säilitamiseks anti hoone omanikule lepinguga üle katusele paigaldamiseks 200 m² kuuse katuseala.

Kooskõlastati 13 tehnilist tööd, 4 maade tagastamist ja erastamist, 7 rahvaüritust. Kaitsealal asuvate maade vahetamisprotsessil osaleti 8 talumaa vahetamise juures.

Lepinguga hooldati Tornimäe õpperada - ehitati vaateplatvorm ja paigaldati 5 uut viita, Ähijärve õpperada ja Peräjärve õpperada hooldati omade jõududega. Kõigile õpperadadele ning infotahvlitele paigaldati uus infomaterjal.

7 laagripaigas teostati hooaja vältel hooldustöid (veeti lõkkepuid, korrastati kuivkäimlaid, tühjendati prügikaste jne), 3 laagripaika said uue kuivkäimla.

Looduses tähistati kõik rahvuspargi liikumiskeelualad.

Üritused ja koolitused

Projektide käigus organiseeriti kokku 9 seminari ja üritust osavõtjate arvuga 620 inimest. Korraldati traditsioonilised jüripäeva mõttetalgud, 3 kaitseala koolinoorte looduslaager, algklasside õpilaste õppepäev Karula rahvuspargis, Karula rahvuspargi simman, maalilaager, giidikoolitus, traditsioonilise ehituse koolitus, kohalike turismiettevõtjate koolitus,

metsaseminar ja praktiline koolitus hobuste kasutamise ja metsatööl.

Ilmselt populaarseimaks osutus traditsioonilise ehituse koolitus, mille käigus tutvustati levinumate palginurkade raiumist ning laastu löömist laastuplokist kuni katusele löömiseni. Osavõtjate suure huvi tõttu ja Kaikamäe MTÜ toetusel jätkatakse koolituse korraldamist edaspidigi.

Turism ja loodusharidus

Küllastajate arv on võrreldes möödunud aastaga jäänud peaaegu samale tasemele – Ähijärve külastuskeskuses registreeriti 2000.a. 3385 küllastajat, neist 3086 eestlast ja 290 välismaalast. Meie giidid (põhiliselt Jüri Drenkhan ja Mati Urbanik) viisid läbi 33 ekskursiooni, kus osales kokku 937 inimest. Märkatavalt on suurenenud seminarituristide arv, ulatudes 2000.a. 657 inimeseni.

Korraldati 6 ajutist näitust. Aasta lõpuks valmis kohalikkude loodust ja kultuuri tutvustav püsinäitus, multimeediaprogramm ja kodulehekülg.

Maakonnalehtedes ilmus 4 artiklit, aset leidis 1 teleesinemine “Keskkonnauudistes”.

Anti välja määratu arv trükiseid: 9 uut ning 4 kordustrükki koguarvuga 24300 eksemplari. Kohalikkude rahvapärimust tutvustab suurepärase voldiku “Karula pajatused”; “Karula küllastaja meelepea” annab ülevaate käitumisjuhustest Karula rahvuspargis. Esmatrükki jõudsid veel Karula Rahvuspargi värvilised esindusvoldikud soome, saksa ja vene keeles, samuti ingliskeelsed õpperadu tutvustavad voldikud. Muudatustega kordustiraažis anti välja Karula Rahvuspargi värviline esindusvoldik eesti keeles. Korraliselt hakkas ilmuma kohalik infoleht “Tarupettäi”.

Siinkohal tahaksimegi südamest tänada kõiki meie tublisid kaasautoreid ning soovida jätkuvalt vahedat sulge kõikide teie põnevate ja asjakohaste pajatuste kirjapanemisel! Kaastööd on alati teretulnud!

Samuti täname kõiki, kes aktiivselt kaasa löönud küll maastikuhooldustööde läbiviimise, üritustes osalemise ning kaitsekorralduskava koostamise juures. Jätkugu meeldiv koostöö edaspidigi!

Merike Tsimmer, turismi ja loodushariduse spetsialist

29. jaanuaril toimus Karula Rahvuspargis järjekordne õppepäev metsaomanikele. Sedakorda tutvustati looduslähedast metsamajandamist, just nõnda nagu see tavaks oli meie esiisade aegu. Kokkutulnute (neid oli 20 inimese ringis) rahulolevatelt nägudelt võis lugeda, et üritus läks igati korda.

Hobune metsatööl - kas ainult nostalgia?

Karula Rahvuspargis aastavahetusel toimunud metsandusliku koolituse raames tutvustati huvitatutele ka hobuse kasutamist metsatöödel.

Kui tavaliselt kostab metsatöö kaugele, siis 29. jaanuari pärastlõunal pidid õppepäevast osavõtjad kõndima raiekohale päris lähedale, enne kui hakkas kostma hoburiistade naginat.

Kuhu jõuti?

Eesti Metsakaitsealade Võrgustiku projekti raames rajati ka Karula Rahvuspargis demonstratsioonala kaitsemetsade majandamiseks asukohaga Antsla metskonna kvartalitel 334-335. Vastavalt sellele alale koostatud metsade majandamise kavale oli metskonnal teoksil bioloogilist mitmekesisust toetavad valikraie eraldusel 10 ja harvendusraied eraldustel 4,5 ja 7.

Õppepäevast osavõtjatele avanes metsa jõudes pilt, mis mõjus paljudele üllatavalt. Kolme hobust töös palkide-paberipuude koondamisega ei näe tänapäeval just sageli. Igal hobusel oli vedada erinev seade, mis näha ka juuresolevatelt piltidelt ning mille korrektsel nimetamisel ja kirjeldamisel siinkirjutaja vastavate teadmiste puudumise tõttu kimbatuse jäi.

Regi (foto 1) sobib lühikeste kütte- ja paberipuunottide vedamiseks. Seda seetõttu, et palke nii kõrgele tõsta ei jõua. Küll saab reele teha aga lühikestest paberi- või küttepuudest suhteliselt kõrge virna.

Kasutusel oli ka väiksem regi, suisa reeke (foto 2). Olles palju madalam sobib see just palkide ja tüveste lohistamiseks.

Nime ei oska anda lihtsamaile kasutatud seadmele (foto 3), mis nägi välja kui aistena kasutatavad ree jalased. Selline riist sobib samuti palkide ja tüveste koondamiseks.

Puude märkimisel raieks arvasid paljud, mina kaasa arvatud, et need puistud on hobusega töötamiseks väga rasked, et segavad nii maapinna kallak kui tihe mets koos mõningate mahakukkunud puudega. Seda meeldivam oli näha mehi ja hobuseid mängleva kergusega raiutud ja järgatud puid kokku vedamas.

Hobusega puidu koondamise mõju metsale on minimaalne. Muld jäi terveks ning alustaimestikku praktiliselt ei kahjustatud. Rajatud kokkuveoteed on kitsad ja looklevad ning tõenäoliselt pole neid paari aasta möödudes märgatagi.

Kahtlemata jääb hobune oma jõudluselt traktorile alla ning hobuse kasutamine ei ole tõenäoliselt mingi majandusime. Kuid kui eesmärgiks pole mitte suur raie maht, vaid eelkõige allesjääva metsa võimalikult vähene kahjustamine, tulevad esile hobuse eelised traktori ees. Enamuses erametsades ning kaitsealadel peaks hobuse kasutamine olema võimalik küll. Seda enam, kui hobusega koondamisel puitmaterjali tihumeetri hind on võrreldav traktori vastava näitajaga.

Jääb loota, et hobune metsatöödel ei jää mitte ainult minevikumälestusesse, vaid leiab õige pea kohti tänases looduslähedases metsanduses.

Rainer Kuuba, Karula Rahvuspargi metsaspetsialist

Vanarahva kombõq

Maarjapääväl tahetas teedäq saiaq ilma. Õdagu pantassõ kana muna vällä, kui tuu om äraq külmänü, sõss om viil nelikümmend üüd-päivä külmä.

Maarjapääväl vii varõs edimädse ossa pessä.

Maarjapääväst saadik ei võiq tuld üles võtta, kui rügä toda näge, sõss lätt põld hukka.

Palmipuude pühä hummogu kes kavva makas, mindäs tarrõ urbõga pessmä, et tuul laiskust vällä ajada.

Urbõpääväl tuvvas urvaq tarrõ ja käüdäs kerikun.

Ülestõusmise pühä om kevädpühä. Edimädsel pühäl ei võiq küllä minnäq, pidi uman koton olõma.

Pühäde laupääväl värviti munnõ sibula koortõga ja lepäurbõga.

Tõsõl pühäl peeti pulmõ ja käüdi kerikun, käüdi külän ja viidi hindägä üten kana munnõ. Viil käevä küllä müüdä munaotsja, nuuq olliva poiskõsõ ja meheq.

Kolmandal pühäl ollivaq kiigepeoq ja simmaniq. Sõss kiiguti ja kaeti kellel kiik lätt kõgõ korgõmbalõ, tuul kasus kõgõ pikemb vili.

Vanastõ oll egän talon pühäde söögis passa. Tuu oll tettüq rosindõst, kohopiimäst ja tuurest kana munast. Süük võteti kiigepidolõ üten.

Jutustanud **Laine Roht**, sündinud 1927.a.